

ולכן יכול הנתבע לסרב להתדיין לפניהם, אבל אם התובע תובעו בפני בית דין מומחין, לא יכול הנתבע לסרב.

רב פפא מוסיף עוד פירוש, לפי דרך זו, שמדובר בשני בתי דין באותה העיר, ושניהם מומחין, ואז יכול הנתבע לברור לו בית דין כרצונו, שהרי אינו מטריח את התובע לילך למרחקים למקום בית הוועד, ובאופן זה אומרת המשנה שאם אינם מסכימים, זה לבית דין של זה, הרי הם בוררין להם בית דין המוסכם על שניהם.

רב פפא אמר: לא חייבים להעמיד את המשנה דוקא בערכאות שבסוריא. **אפילו תימא** תאמר, שמדובר ב**מומחין**, אלא שמדובר, **בכגון בי דינא דרב הונא** ובי דינא **דרב חסדא**, ששניהם היו בעיר אחת, (3) שאז, אם התובע בירר לו בית דין אחד מהן, עדיין יכול הנתבע לסרב להתדיין לפניו, ולדרוש להתדיין עמו בבית דין האחר, משום **דקאמר** ליה הנתבע לתובע: **מי קא מטרחנא לך**, האם אני מטריח אותך ללכת למרחקים.

לסיכום: בערכאות שבסוריא, או בשני בתי דינים בעיר אחת, לא יכול צד אחד לכוף את הצד השני להתדיין לפני בית הדין שבירר.

לכופו לילך לבית הוועד – **אלא** דאמר מלווה נלך לבית הוועד, שאז חייב הלווה ללכת עמו לשם, ולעמוד שם לדין. **אבל** אם הלווה רוצה לילך לבית הוועד, לא חייב המלווה להסכים לכך, אלא **כופין אותו** את הלווה, ודין בפני בית דין **שבעירו**. והטעם, מפני שהלווה משועבד להמלווה, משום "עבד לווה לאיש מלווה".

ואם כן קשה, איך רצו לפרש את המשנה שכל צד יכול לסרב לילך בפני בית הדין שבירר הצד השני?

ומתרצת הגמרא, כי זה שהלווה אינו יכול לסרב לילך לבית דין שבירר המלווה, אמור רק בבית דין מומחין, אבל אי אפשר לכופו להתדיין בפני בית דין שאינם מומחין [ערכאות שבסוריא].

ולפי זה מדובר במשנתנו בערכאות שבסוריא.

כמו דאמר רבי יוחנן בהמשך המשנה: **בערכאות שבסוריא שנו**, שהמשנה מדברת בדיינים שאינם מומחים (2).

הכא נמי ברישא, בערכאות שבסוריא שנו,

ממה שאמר המקשן בהמשך "ואי סלקא דעתך כדאמרינן "בית דין", בית דין בטר דפסלי להו וכו' ", הרי דרק התרצן סבר לומר בית דין, ועליו קשה, ואילו לדעת רש"י היה לו לומר "ואי סלקא דעתך פוסל וכו' "

2. עיין לקמן הערה ז' פירוש ערכאות

3. התוס' מקשים על פירוש זה, שהרי אמרה

ועוד הקשו הרמב"ן ותוס' הרא"ש וחידושי הר"ן, על דעת רש"י הסובר שהמקשן סבר שהן תשעה, אם כן מה חידש לו התרצן "כשזה בורר בית דין אחד וכו'" הרי גם המקשן סבר לומר שהפירוש הוא בית דין אחד. הלא עיקר התירוץ הוא: שכל אחד פוסל בית דין שבירר השני, ואם כן חסר העיקר מהתירוץ, והיה לו לומר "כשזה פוסל בית דין השני".

ועוד הקשו הרמב"ן והר"ן על דעת רש"י,